

Prof. Dr. JÓZEF KOFLER (Lwów).

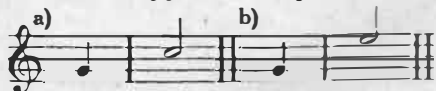
NAUKA HARMONJI.

XIV.

(Ciąg dalszy).

Praktyczne zastosowanie przewrotów daje niezliczoną ilość możliwości w harmonizacji. Przewszystkiem bas traci dotychczasową sztywność, staje się melodyjniejszy. Przy robieniu zadań harmonizacyjnych należy więc kłaść nacisk na to, by bas miał linię melodyjną gładką, możliwie samodzielnie niezależną od sopranu, głównie przy pomocy ruchu przeciwnego.

Użycie przewrotu sekstowego umożliwia nam rozpoczęcie melodji od D, np.

Każdy skok kwarty lub seksty na początku melodji czyni ją tonacyjnie jednoznaczną; pierwszy bowiem

D (1) T D T D (1) T S T (5) S T D T (6) D — T S T D T (7) (8) — S T (2) S T D — T S T (9) (10)

(1) Skoki kwarty szarmonizowane poprawnie, ćwiczyć transponując do innych tonacji, podobnie jak (3) skok seksty. Natomiast (2) skok kwarty, który da się tylko szarmonizować bez przewrotów. (4) Kwartseksutowy przejściowy, podobnie jak (5) (8) (9). Zaś (6) kwartseksutowy zamienny na poruszającym się basie, podczas gdy (7) (10) jest kwartseksutowy zamienny na leżącym basie. Ponieważ w tym ostatnim wypadku nie rozpisano nuty leżącej, tylko ściągnięto ją w jedną nutę trzyciową, konieczne są cyfry również dla akordów bez przewrotu, a więc w tym wypadku 5 6 5 / 3 4 3.

ton słyszymy jako D, drugi zaś jako T, przyczem przy skoku kwarty tryb (dur czy moll) nie jest jasny, natomiast przy skoku seksty jednoznaczny, gdyż drugi ton jest tercją T.

Harmonizowanie tych skoków jest możliwe tylko jednym sposobem: Skok kwarty D — T₆

Zaś skok seksty D₆—T, przyczem sopran i alt tworzą unison, by uniknąć błędów w odległościach:

Oto przykład harmonizacji melodji z wydatnem użyciem przewrotów:

D (1) T D T D (1) T S T (5) S T D T (6) D — T S T D T (7) (8) — S T (2) S T D — T S T (9) (10)

Ściąganie wartości w naszym przykładzie możliwym było również w głosach środkowych, co jest bardzo dobre i przejrzyste, jak długo mniejsze wartości nie są potrzebne dla podpisania ewentualnego tekstu do śpiewania.

Pisać liczne melodje i harmonizować je nowemi środkami. Wiele pieśni ludowych niemodulujących t. zn. poruszających się w jednej tylko tonacji, nadaje się również do tego celu.

(C. d. n.)